

Klederdrachten in Nederland

Hoe dit misschien ook teleurstelt, Nederland kent geen nationaal kostuum! Wel vindt men er nog interessante streekdrachten, die regionaal verwant zijn. Men kan twee klederdrachtfamilies onderscheiden: die rond de voormalige Zuiderzee en die van de zuidwestelijke provincie Zeeland.

De eerste valt weer in twee groepen uiteen, nl. de westelijke, waartoe de internationaal meest bekende van Volendam en Marken behoren, met de meest kleurrijke vrouwencostuums. Schippers uit die streek voeren op de Scandinavische landen. Zij brachten voor hun vrouwen handwerk mee. Dezen maakten het na, pasten het aan bij hun Hollandse smaak en benutten de motieven voor de versiering van hun kleding, het duidelijkst te zien op Marken. De dracht van Volendam is wat zwaarder en losser. 's-Zondags dragen de vrouwen hun parmantig kledende wikkanten hullen.

Bij de mannen vallen de enorm wijde pofbroeken het meest op met daarboven onder de nauwe jas het blauw-wit gestreepte hemd met de zilveren boordknopen. Marken was tot voor kort een eiland en Volendam van de landzijde moeilijk bereikbaar. Het isolement maakte de dracht.

Nog sterker gold het isolement voor de oostelijke groep, waarvan die van Staphorst de fraaiste is. Oeroude gebruiken bepaalden hier het ritme van het leven.

De dracht zelf, ingewikkeld en ingetogen ondanks het zilver van oorijzers en de schoengespen, heeft een prachtige kleurenbalans en verraadt een aangeboren kunstzin.

De vrouwen van het voormalige eiland Urk hebben een dracht, waarin elementen van de westelijke en oostelijke oever van de voormalige Zuiderzee verwerkt zijn. De vissersvrouwen van Bunschoten en Spakenburg, op de zuidpunt tussen beide hoofdgroepen in, verbreedden de schouders met hardgesteven rondgebogen stukken gebloemd katoen. Op het in een hoge kuif gekamde haar dragen ze een klein wit opengehaakt kapje.

Zeeland, vroeger een provincie van louter eilanden, bevolkt met boeren, schippers en kooplui kent de rijkste drachten. De schippers voerden voor hun vrouwen uit verschillende landen kostbare stoffen aan, die traditioneel werden. De kant voor de kappen kwam uit het nabije Vlaanderen.

Gouden hoofdstukken en oorijzers met hangers voltooiden de hoofdversiering. Ieder eiland had zijn eigen type kap. De mannendracht bestond uit een nauwsluitend zwart pak met ronde platte hoed, broek en hemd versierd met zilveren stukken, edele smeedkunst, die veel waard is bij de antiekminnaar.

De uitvoering van de Deltawerken, waarin opgenomen de aanleg van grote wegen, die aansluiting geven op de rest van Nederland, hief het isolement op. Uit de steden is de dracht verdwenen. Op het platteland houdt zij zich staande, naar wij hopen nog heel lang.

Costumes in the Netherlands

Disappointing as it may be, the Netherlands has no national costume! But there are still some interesting local costumes, which possess certain regional similarities. There are two 'costume families', one in the region of what used to be the Zuyder Zee and one in the south-western province of Zeeland.

The former is divided into two groups, the western and the eastern. The western group includes the internationally best known costumes – those of Volendam and Marken – of which the women's dresses are the most colourful. Skippers from that district used to trade with the Scandinavian countries.

They brought back embroidery for their wives, who copied it, adapted it to their Dutch tastes and used the designs, to decorate their clothing; this is most clearly noticeable at Marken. The Volendam costume is looser and somewhat more showy. On Sundays the women wear smart, goffered, white lace caps. The men wear very

capacious knickerbockers and a blue-and-white striped shirt with silver collar-studs under a closely-fitting jacket. Until recently Marken was an island and Volendam was difficult to reach from the landward side. Their isolation determined the fashion.

Isolation had an even greater effect on the costumes of the eastern group, the prettiest of which are those worn in Staphorst.

Ancient customs determined the rhythm of life here. The colours of the costume, which is intricate yet quiet despite the silver casque and shoe buckles, are finely blended and evidence an innate artistic sense.

The women of Urk, which was once an island, wear a costume that contains elements of those on the western and southern shores of the Zuyder Zee. The fishermen's wives of Bunschoten and Spakenburg, at the southernmost point between the two main groups, widen the shoulders of their costume with pieces of flowered cotton material, stiffly starched and bent into the shape of an arch. Over their hair, which is combed back into a high crest, they wear a small white, openwork crocheted cap.

The richest costumes are worn in Zeeland, a province that formerly consisted entirely of islands inhabited by farmers, skippers and merchants. The skippers gave their wives costly materials brought from various countries; they became the customary wear. The lace for the caps came from neighbouring Flanders.

Gold headpieces and casques with pendants completed the head-gear. Each island had its own type of cap. The men's costume consisted of a closely-fitting black suit with a flat, round hat, trousers, and a shirt decorated with skilfully wrought silver pieces, for which collectors will pay high prices.

The implementation of the Delta Project, which has included the construction of major roads linking Zeeland to the rest of the Netherlands, has broken the isolation. Traditional costumes are no longer seen in the towns but they are still worn and, we hope, will long continue to be worn, out in the country.

Volkstrachten in den Niederlanden

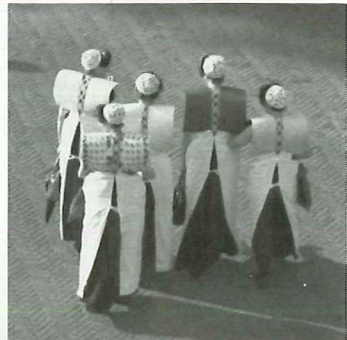
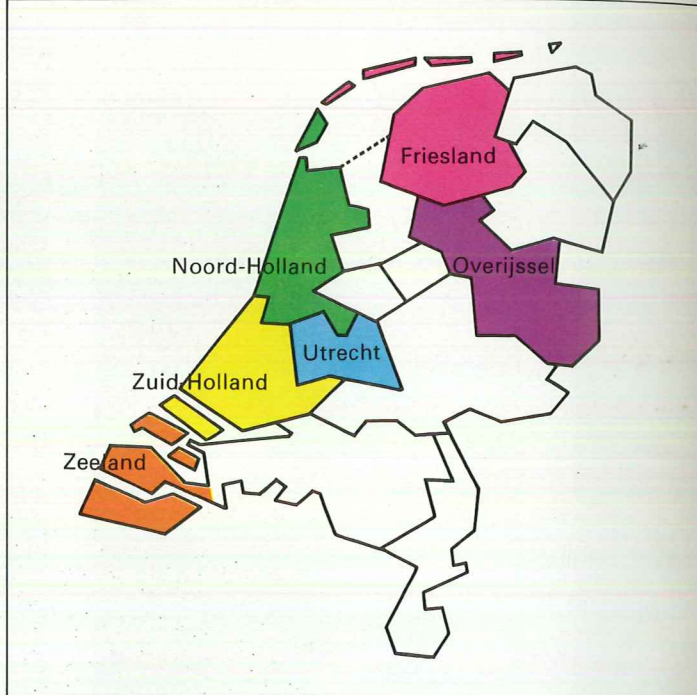
In den Niederlanden gibt es keine einheitliche Volkstracht; die Trachten sind regional verschieden, jedoch teilweise miteinander verwandt. Man unterscheidet zwei Trachtenfamilien: eine ist in dem Gebiet rund um die frühere Zuidersee, die andere in Seeland beheimatet.

Zur westlichen Gruppe der ersten Familie zählen die international bekannten Trachten von Volendam und Marken. Die isolierte Lage der beiden Gebiete – Marken war bis vor kurzem eine Insel, Volendam nur schwer zu erreichen – förderte die eigenständige Entwicklung der dortigen Trachten. Weithin bekannt sind die farbenprächtigen Frauen-trachten. Die Volendammer und Marker Seeleute brachten ihren Frauen Handarbeiten aus Skandinavien mit, deren Motive sie kopierten und dem regionalen Geschmack anpassten. Kennzeichnend für die Marker Männertracht sind die ausserordentlich weiten Pumphosen; dazu werden blauweiss-gestreifte Hemden mit silbernen Kragenknöpfen und eng anliegende Jacken getragen.

Die Volendammer Tracht ist anmutiger und beschwingter. Auffallend sind die prächtigen weissen Spitzenhauben, die die Frauen an Sonntagen tragen. Das Gebiet der östlichen Gruppe, deren schönste Tracht in Staphorst zu finden ist, war noch stärker von äusseren Einflüssen abgeschirmt. Uralte Sitten und Gebräuche bestimmten das Leben in diesem Dorf.

Die Staphorster Tracht ist kompliziert und bescheiden zugleich – trotz der silbernen 'Ohreisen' und Schuhschnallen. Sie zeugt von angeborenem Kunstgefühl und zeichnet sich durch eine sublimen Harmonie der Farben aus.

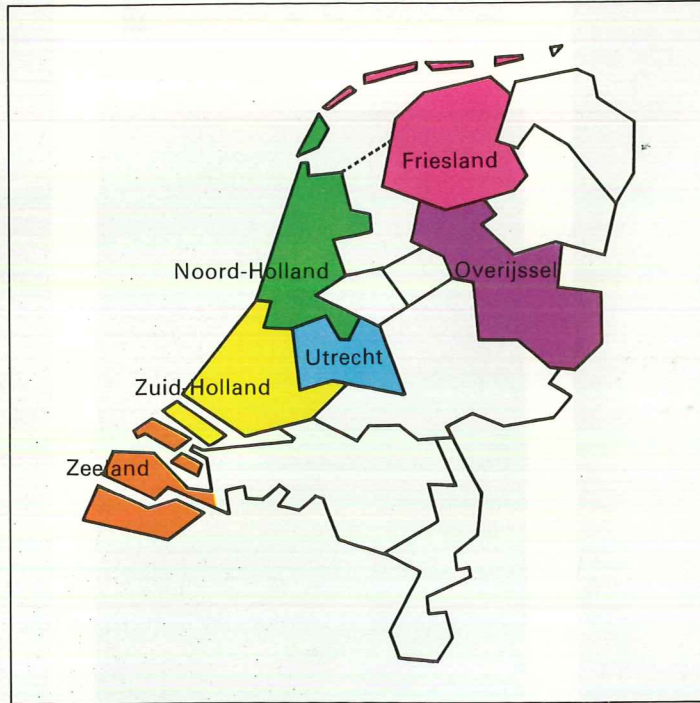
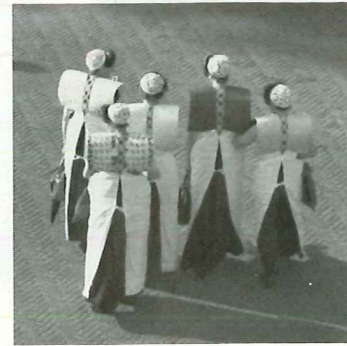
Die Frauen von Urk, einer früheren Insel, tragen eine Tracht, in der Elemente des West- und Ostufers der ehemaligen Zuidersee vereint sind. Die Fischerfrauen von Bunschoten und Spakenburg, am Südzüpfel zwischen den beiden Zuidersee-Gruppen,

- 1 Hindeloopen Friesland
- 2 Urk Overijssel
- 3 Volendam Noord-Holland
- 4 Marken Noord-Holland
- 5 Zeeland Zeeland
- 6 Scheveningen Zuid-Holland
- 7 Spakenburg Utrecht
- 8 Staphorst Overijssel

- 1 Hindeloopen Friesland
- 2 Urk Overijssel
- 3 Volendam Noord-Holland
- 4 Marken Noord-Holland
- 5 Zeeland Zeeland
- 6 Scheveningen Zuid-Holland
- 7 Spakenburg Utrecht
- 8 Staphorst Overijssel

Klederdrachten in Nederland

Hoe dit misschien ook teleurstelt, Nederland kent geen nationaal kostuum! Wel vindt men er nog interessante streekdrachten, die regionaal verwant zijn. Men kan twee klederdrachtfamilies onderscheiden: die rond de voormalige Zuiderzee en die van de zuid-westelijke provincie Zeeland.

De eerste valt weer in twee groepen uiteen, nl. de westelijke, waartoe de internationaal meest bekende van Volendam en Marken behoren, met de meest kleurrijke vrouwencostuums. Schippers uit die streek voeren op de Scandinavische landen. Zij brachten voor hun vrouwen handwerk mee. Deze maakten het na, pasten het aan bij hun Hollandse smaak en benutten de motieven voor de versiering van hun kleiding, het duidelijkst te zien op Marken. De dracht van Volendam is wat zwieriger en lossere. 's-Zondags dragen de vrouwen hun parmantig kledende wikkanten hullen.

Bij de mannen vallen de enorm wijde pofbroeken het meest op met daarboven onder de nauwe jas het blauw-wit gestreepte hemd met de zilveren boordknopen. Marken was tot voor kort een eiland en Volendam van de landzijde moeilijk bereikbaar. Het isolement maakte de dracht. Nog sterker gold het isolement voor de oostelijke groep, waarvan die van Staphorst de fraaiste is. Oeroude gebruiken bepaalden hier het ritme van het leven.

De dracht zelf, ingewikkeld en ingetogen ondanks het zilver van oorijzers en de schoengespen, heeft een prachtige kleurenbalans en verradt een aangeboren kunstzin.

De vrouwen van het voormalige eiland Urk hebben een dracht, waarin elementen van de westelijke en oostelijke oever van de voormalige Zuiderzee verwerkt zijn. De vissersvrouwen van Bunschoten en Spakenburg, op de zuidpunt tussen beide hoofdgroepen in, verbreedden de schouders met hardgesteven rondgebogen stukken gebloemd katoen. Op het in een hoge kuif gekamde haar dragen ze een klein wit opengehaakt kapje.

Zeeland, vroeger een provincie van louter eilanden, bevolkt met boeren, schippers en kooplui kent de rijkste drachten. De schippers voerden voor hun vrouwen uit verschillende landen kostbare stoffen aan, die traditioneel werden. De kant voor de kappen kwam uit het nabije Vlaanderen.

Gouden hoofdstukken en oorijzers met hangers voltooiden de hoofdversiering. Ieder eiland had zijn eigen type kap. De mannendracht bestond uit een nauwsluitend zwart pak met ronde platte hoed, broek en hemd versierd met zilveren stukken, edele smeedkunst, die veel waard is bij de antiekminnaar.

De uitvoering van de Deltawerken, waarin opgenomen de aanleg van grote wegen, die aansluiting geven op de rest van Nederland, hief het isolement op. Uit de steden is de dracht verdwenen. Op het platteland houdt zij zich staande, naar wij hopen nog heel lang.

Costumes in the Netherlands

Disappointing as it may be, the Netherlands has no national costume! But there are still some interesting local costumes, which possess certain regional similarities. There are two 'costume families', one in the region of what used to be the Zuyder Zee and one in the south-western province of Zeeland.

The former is divided into two groups, the western and the eastern. The western group includes the internationally best known costumes – those of Volendam and Marken – of which the women's dresses are the most colourful. Skippers from that district used to trade with the Scandinavian countries.

They brought back embroidery for their wives, who copied it, adapted it to their Dutch tastes and used the designs, to decorate their clothing; this is most clearly noticeable at Marken. The Volendam costume is looser and somewhat more showy. On Sundays the women wear smart, goffered, white lace caps. The men wear very

capacious knickerbockers and a blue-and-white striped shirt with silver collar-studs under a closely-fitting jacket. Until recently Marken was an island and Volendam was difficult to reach from the landward side. Their isolation determined the fashion. Isolation had an even greater effect on the costumes of the eastern group, the prettiest of which are those worn in Staphorst.

Ancient customs determined the rhythm of life here. The colours of the costume, which is intricate yet quiet despite the silver casque and shoe buckles, are finely blended and evidence an innate artistic sense.

The women of Urk, which was once an island, wear a costume that contains elements of those on the western and southern shores of the Zuyder Zee. The fishermen's wives of Bunschoten and Spakenburg, at the southernmost point between the two main groups, widen the shoulders of their costume with pieces of flowered cotton material, stiffly starched and bent into the shape of an arch. Over their hair, which is combed back into a high crest, they wear a small white, openwork crocheted cap.

The richest costumes are worn in Zeeland, a province that formerly consisted entirely of islands inhabited by farmers, skippers and merchants. The skippers gave their wives costly materials brought from various countries; they became the customary wear. The lace for the caps came from neighbouring Flanders.

Gold headpieces and casques with pendants completed the head-gear. Each island had its own type of cap. The men's costume consisted of a closely-fitting black suit with a flat, round hat, trousers, and a shirt decorated with skilfully wrought silver pieces, for which collectors will pay high prices.

The implementation of the Delta Project, which has included the construction of major roads linking Zeeland to the rest of the Netherlands, has broken the isolation. Traditional costumes are no longer seen in the towns but they are still worn and, we hope, will long continue to be worn, out in the country.

Volkstrachten in den Niederlanden

In den Niederlanden gibt es keine einheitliche Volkstracht; die Trachten sind regional verschieden, jedoch teilweise miteinander verwandt. Man unterscheidet zwei Trachtenfamilien: eine ist in dem Gebiet rund um die frühere Zuidersee, die andere in Seeland beheimatet.

Zur westlichen Gruppe der ersten Familie zählen die international bekannten Trachten von Volendam und Marken. Die isolierte Lage der beiden Gebiete – Marken war bis vor kurzem eine Insel, Volendam nur schwer zu erreichen – förderte die eigenständige Entwicklung der dortigen Trachten. Weithin bekannt sind die farbenprächtigen Frauen-trachten. Die Volendammer und Marker Seeleute brachten ihren Frauen Handarbeiten aus Skandinavien mit, deren Motive sie kopierten und dem regionalen Geschmack anpassten. Kennzeichnend für die Marker Männertracht sind die ausserordentlich weiten Pumphosen; dazu werden blauweiss-gestreifte Hemden mit silbernen Kragenknöpfen und eng anliegende Jacken getragen. Die Volendamer Tracht ist anmutiger und beschwingter. Auffallend sind die prächtigen weissen Spitzenhauben, die die Frauen an Sonntagen tragen.

Das Gebiet der östlichen Gruppe, deren schönste Tracht in Staphorst zu finden ist, war noch stärker von äusseren Einflüssen abgeschirmt. Uralte Sitten und Gebräuche bestimmten das Leben in diesem Dorf. Die Staphorster Tracht ist kompliziert und bescheiden zugleich – trotz der silbernen 'Ohreisen' und Schuhschnallen. Sie zeugt von angeborenem Kunstgefühl und zeichnet sich durch eine sublime Harmonie der Farben aus.

Die Frauen von Urk, einer früheren Insel, tragen eine Tracht, in der Elemente des West- und Ostufers der ehemaligen Zuidersee vereint sind. Die Fischerfrauen von Bunschoten und Spakenburg, am Südzüpfel zwischen den beiden Zuidersee-Gruppen,

verbreiten ihre Schultern mit gestärktem, geblütem Kattun. Auf dem zu einer hohen Tolle gekämmten Haar tragen sie ein kleines weisses gehäkeltes Häubchen. In der Provinz Seeland, die früher nur aus Inseln bestand, findet man die üppigsten Trachten. Die Frauen-trachten wurden aus kostbaren Stoffen gefertigt, die die Seefahrer ehemals aus fernen Ländern mitbrachten. Die Spitzen für die Hauben kamen aus dem nahegelegenen Flandern. Auf jeder Insel gab es eine andere Art Haube. Goldene Stirnplatten und Ohrringen mit Gehängen vervollständigten den Kopfschmuck. Die Männertracht bestand aus einem enganliegenden schwarzen Anzug und einem runden flachen Hut; Hose und Hemd waren mit Silberstücken – Erzeugnisse edler Schmiedekunst – verziert, die von Sammlern sehr geschätzt werden. Mit der verkehrstechnischen Erschliessung sind die Trachten aus dem Strassenbild der seeländischen Städte verschwunden. Auf dem flachen Land werden sie allerdings auch heute noch getragen – und hoffentlich noch für lange Zeit.

Les costumes aux Pays-Bas

Disons tout d'abord qu'il n'y a pas, aux Pays-Bas, de costume vraiment national. Il existe, par contre, nombre de costumes régionaux et locaux qui se répartissent en deux grandes familles: ceux des régions bordant l'ancien Zuiderzee et ceux de la Zélande. Les plus célèbres costumes portés sur la côte occidentale du Zuiderzee sont ceux de Volendam et de Marken où les femmes se parent des plus riches couleurs. Les marins de cette région montaient jusqu'en Scandinavie et rapportaient à leur femme des ouvrages fait main. Celles-ci les imitaient, les adaptaient à leur goût et s'inspiraient des motifs pour décorer leurs costumes, comme en témoignent ceux de Marken.

Le costume de Volendam est un peu plus élégant. Le dimanche, les femmes portent la magnifique coiffe de dentelle blanche.

Les hommes revêtent le pantalon bouffant et endossent, sur la chemise aux rayures blanches et bleues et aux boutons d'argent, une veste courte et ajustée. L'isolement fit le costume: hier encore, Marken était une île, et Volendam, difficilement accessible depuis la terre ferme.

La côte orientale du Zuiderzee, encore plus isolée, possède le plus beau costume: celui de Staphorst. Des traditions ancestrales marquaient le rythme de vie.

Le costume, élaboré, austère malgré les boucles de chaussures et le serre-tête d'argent, se caractérise par l'harmonieux mariage des couleurs et témoigne d'un sens artistique inné. Les femmes d'Urk portent un costume reprenant des éléments des côtes occidentale et orientale du Zuiderzee. Les femmes de Bunschoten et Spakenburg – deux villages de pêcheurs à la jonction de ces deux côtes – portent des guimpes en coton à fleurs, amidonnées et s'arrondissant sur les épaules. Sur les cheveux relevés en diadème, elles portent un petit bonnet de dentelle blanche au crochet.

La Zélande, autrefois un chapelet d'îles peuplées de marins, de paysans et de marchands, possède les plus riches costumes. Les marins rapportaient à leur femme de précieuses étoffes qui devinrent traditionnelles. La dentelle des coiffes provenait des Flandres. Les sous-coiffes et les serre-tête d'or avec pendentifs complétaient la parure. Chaque île se reconnaissait à sa coiffe. Les hommes revêtaient un costume noir très ajusté et coiffaient un chapeau rond et plat; le pantalon et la chemise étaient décorés de pièces d'argent, richement ciselées, très prisées des amateurs d'objets anciens.

Les travaux du Delta, notamment l'aménagement de grands axes routiers assurant la liaison avec le reste du pays, autant de facteurs annulant l'isolement propice au costume. Car les villes, elles, ignorent déjà le costume! Mais à la campagne, il demeure à l'honneur, pour longtemps encore, espérons-le!

Vestuario Holandés

Por muy decepcionante que a lo mejor sea, la verdad es que Holanda no tiene traje nacional! Lo que sí tiene es una interesante gama de trajes regionales que puede dividirse en dos grandes familias: la de la población ribereña del ex Zuiderzee (hoy lago Yssel) y la de los zelandeses, al sur-oeste del país. A su vez, el vestuario del Zuiderzee puede subdividirse en dos grupos: el occidental, al que pertenecen los trajes típicos tan conocidos por todo el mundo de Marken y Volendam, y el oriental. Los de Marken y Volendam son los de más rico colorido entre todos los vestidos femeninos. Los navegantes de esta comarca, en sus viajes a los países escandinavos, traían labores para sus mujeres, las cuales las aplicaban a su gusto en su propio vestuario a guisa de adorno, como se echa de ver especialmente en los vestidos típicos de las mujeres de Marken.

Los de Volendam son más airosos y volanderos, y los domingos llevan las mujeres sus blancas cofias de puntilla tan majestuosas. En los hombres, lo que más llama la atención son sus calzones exageradamente holgados y su camisa a rayas blanquiazules, abrochada al cuello con botón de plata, bajo la cenida chaquetilla negra. Conviene advertir que Marken fue hasta hace poco una isla y Volendam una minúscula península de difícil acceso. El mismo aislamiento condicionó el vestuario.

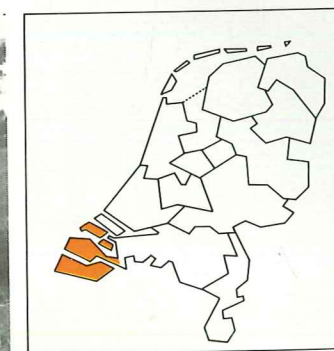
Aunque más se resiente del aislamiento el grupo oriental, en el que tenemos la más bella muestra en el traje de Staphorst, rancio lugar que vive al ritmo de costumbres seculares. Es el de Staphorst un vestuario complicado y muy recogido, a pesar de la plata de sus cofias y de las hebillas de sus zapatos, y el armonioso equilibrio de color que ostenta es testimonio del innato sentido artístico de su gente.

Las mujeres de Urk, isla que fue también, llevan en su vestido elementos elaborados por su cuenta

del vestuario de ambas orillas – la oriental y la occidental – del ex Zuiderzee.

Y las mujeres de los antiguos puertos pesqueros de Bunschoten y Spakenburg, al sur entre los dos grupos principales citados, les dan más vuelo a las hombreras con una especie de albardillas acanaladas de tela de algodón floreada endurecida. Y sobre un peinado de copete en alto, la pequeña cofia blanca de ganchillo. La otra familia, la de Zelanda, provincia de muchas islas que están también desapareciendo, de campesinos, pescadores, navegantes y mercaderes, es la que cuenta con los trajes típicos más ricos. Los navegantes traían, también aquí, preciosas telas para sus mujeres de los más diversos países y que fueron la base de las labores tradicionales zelandesas. Aunque el encaje de sus cofias proceda de bien cerca: del vecino Flandes. Remataban su adorno con placas de oro para los cascos de cofia y de plata para las orejeras con aretes. Cada isla tenía su cofia típica. El traje masculino consistía de chaqueta negra ceñida, sombrero redondo y plano, pantalón y camisa con adornos de plata, y joyas de gran valor para los enamorados de lo antiguo.

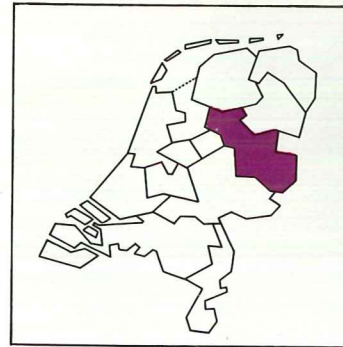
Pero las obras del Plan Delta ha puesto en comunicación por carretera a estas islas con el resto del mundo y con la pérdida del aislamiento se ha perdido el porte de trajes típicos en las poblaciones, aunque todavía se conserva en el campo. ¡Esperemos que por muchos años!

Zeeland

Friesland

Staphorst

Spakenburg

Volendam

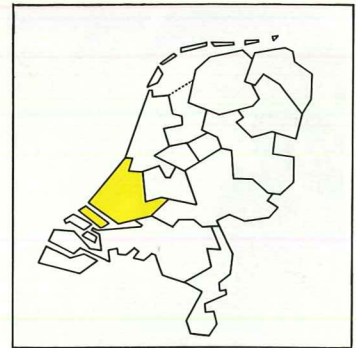
Urk

Marken

Scheveningen

304700-224

